

Strzałkowo. Magdziński 73, Mollard 39 gl.
Wulka pod Strzałkowem. Magdziński 1, Mollard 44 gl.
Jarocin. Magdziński 231, Mollard 215 gl.
Bogusław. Magdziński 32, Mollard 60 gl.
Kotlin. Magdziński 168, Mollard 13 gl.
Bugaj. Magdziński 122 gl.
Ciświca-Siedlemin. Magdziński 144, Mollard 4 gl.
Pogorzelić. Magdziński 85. — Dwóch tylko się nie stawilo, z których jeden chory.
Tursk. Magdziński 232, Mollard 4 gl. — Z 302 umieszczonych w liście głosowało 236.
Sołeczno - Bierzplin. Magdziński 74, Mollard 11 gl.
Węgierki-Sędziwojowo. T. Magdziński 72, Mollard 4 gl.
Kołaczkowo. Magdziński 122, Mollard 22.
Brunowo. Magdziński 160, Mollard 37 gl.
Kwiatków. Magdziński 107 gl, Mollard 1 gl.

Okręg chodziesko-czarnkowski.
Piła. Ks. Gajowiecki 230, Colmar 1126 gl.
Chodzież. Ks. Gajowiecki 108, Colmar 263 gl.
Ujście. Ks. Gajowiecki 197, Colmar 173 gl.
Margonin. Ks. Gajowiecki 130, Colmar 184 gl.
Czarnków. W I okręgu ks. Gajowiecki 66, Colmar 248 gl, w II okręgu ks. Gajowiecki 105, Colmar 257 gl.
Drasko. Ks. Gajowiecki 249, Colmar 82 gl.
Krzyż. Ks. Gajowiecki 9, Colmar 314 głosów.
Jaktorowo. Ks. L. Gajowiecki 101 gl.

Okręg babimojsko-międzyrzecki.
Międzyrzecz. Ks. dziekan Röhr 39, Unruhe na Babinoście 344 gl. w pierwszym okręgu, ks. dziekan Röhr 39, Unruhe 338 gl. w drugim okręgu.
Trzciel. Ks. dziekan Röhr 105, Unruhe 54 gl.
Nowy Trzciel. Ks. dziekan Röhr 57, Unruhe 180.
Chobienie. Ks. dziekan Röhr 163 gl.
Rakoniewice. Ks. dziekan Röhr 77, Unruhe 269 gl.

Okręg inowrocławsko-mogilnicki.
Kamieniec, Kamionek, Słowiko, Ostrówek, Lososniki i Piąckówko. Józef Kościel 166, Stubenrauch 4.
Sobiesieczna. J. Kościel 202, Stubenrauch 41.
Trląg. J. Kościel 119, Stubenrauch 28.
Parlin. J. Kościel 89, Stubenrauch 60.
Markowice. J. Kościel 243, Stubenrauch 81.
Padniewo. J. Kościel 114, Stubenrauch 19.
Gniewkowo. Kościel 176, Stubenrauch 170 gl.
Trzemeszno. Kościel 510, Stubenrauch 152, Hinsch 1, Pratsch 1 gl.

Okręg miasto i powiat bydgoski.
Bydgoszcz. Dr. Komierowski 757, Hahn (konser.) 2403, Hempel (wolnom.) 1332 gl.

Okręg odolanowski-ostreszowski.
Stupia. Radziwił 219, Scheele 2 głosy.
Bukownica. Książę F. Radziwił 198, Scheele 39.
Kobyłgóra. Ks. F. Radziwił 167, Scheele 85.

Okręg szamotulsko-międzychodzko-obornicki.
Oborniki. Hr. H. Kwilecki 199, Czymbowski 258, Richter 9 gl.
Przependo. Hr. H. Kwilecki 26, Dziembowski 98 gl.
Kobylniki. Hr. H. Kwilecki 94, (jedygłownie).
Omachowo. Hr. H. Kwilecki 53, Dziembowski 3.
Wróblewo. Hr. H. Kwilecki 231, Dziembowski 12.
Rogoźno. Hr. H. Kwilecki 310, Dziembowski 356, Richter (lib.) 142 gl.
Kępa. Kwilecki 52, Dziembowski 6 gl.
Pożarowo. Kwilecki 32, Dziembowski 4 gl.
Psarskie. Kwilecki 123, Dziembowski 3 gl.
Kiączyn. Kwilecki 55 gl.
Przecław. Kwilecki 31 gl.
Mur. Goślina. Kwilecki 141, Dziembowski 117, Richter 6 gl.
Piła pod Mur. Goślina. Kwilecki 70, Dziembowski 35 gl.
Owiczki. Hr. Kwilecki 19 gl., Dziembowski 58.
Radgórz. Dziembowski 71 gl.

Okręg gnieźnieńsko-wągrowiecki.
Gniezno. Okręg I. Chelmicki 221, Nollau 223, Traeger 7, Herse 1 gl.
Okręg II. Chelmicki 307, Nollau 95 gl.
Okręg III. Chelmicki 140, Nollau 204, Traeger 2 gl.
Okręg IV. Chelmicki 283, Nollau 110, Richter 2.
Okręg V. Chelmicki 227, Nollau 56, Traeger 1, Richter 1, Schoenfeld 1 gl. Razem więc Chelmicki 1178, Nollau 688, rozstrzelilo się 15 gl.
Janówiec. Dr. Chelmicki 212, Nollau 51 gl.
Pawłowo. Chelmicki 124, Nollau 1 gl.
Sroczyn-Węgorzewo. Chelmicki 112, Nollau 32.
Kiszkowo. Chelmicki 52, Nollau 50 gl.
Wielkie Rybno. Chelmicki 76, Nollau 12 gl.
Polska wieś. Dr. Chelmicki 57 głosów.
Skoki. Dr. Chelmicki 135, Nollau 124 gl.
Makownice. Dr. Chelmicki 227, Nollau 22 gl.
Z Dom. Ruchocina głosowało tylko czterech, i to mniej zależnych, resztę niezawodnie p. Hein, administrator, do wyborów z służby nie zolnili.
Gorzykowo. Dr. Chelmicki 201, Nollau 3 gl. — Uprawionych do głosowania 226.

Okręg krotoszyński.
Kozmin. Ks. dr. Jażdżewski 347, Leuchtenberger 234 gl.
Koryta. Ks. dr. Jażdżewski 73, Leuchtenberger 4 gl.
Ligota. Ks. dr. Jażdżewski 198, Leuchtenberger 13 gl.

Okręg krobowski.
Poniec. Czartoryski 143, Kennemann 294.
Gola Czartoryski 198.
Rawicz. Czartoryski 52, Kennemann 1223 gl.
Chocieszewice. Ks. Czartoryski 255, Kennemann 37.
Siedlec. Książę Czartoryski 158, Kennemann 45.
Rokosów, Bączylas, Drzewce, Czarkowo, Franciszkowo. Książę A. Czartoryski 257, Kennemann 5.
Konary. Ks. A. Czartoryski 154, Kennemann 27.
Żytowiecko. Ks. A. Czartoryski 203, Kennemann 23.
Miejska Górka. Ks. A. Czartoryski 237, Kennemann 165.
Oba obozy stawily się, jako jeden głos.

się gości. Piotr Iwanowicz pospiesznie zawołał:

— Duszycko! pan Gwoździka z panem Schnabsem!
— Do ciebie, kochanie, na imieniny, — uśmiechając się z zadowoleniem odpowiedziała pani marszałkowa, zdejmując z głowy ów pęk niebieskich wstążek, a pan marszałek, wysyłając ich w duchu do wszystkich diabłów, podał za uprzejmością na ich powitanie.

Zjawili się wreszcie w pokoju dwaj nowoprzybyli goście, ale z taką niewymuszoną swobodą, z jaką się zwykle wstępuje do domu, gdzie wszelkiego rodzaju krepowanie się zupełnie jest zbędnym. Zartobliwie trzymając się pod rękę, ukazali się obaj trochę podochoceni i wraz z wódczanym odorem wnieśli ze sobą jakąś knajpiarską atmosferę.

Pośrednik Gwoździka, chłop barczysty i silny, ubrany był w strzelecką kurtkę z zielonemi wyciętami i chwastami. Leniwym swem spojrzeniem, herculesową budową ciała i ociężałemi ruchami potężnej swój figury przypominał doskonale tucznego wolu. Patrząc na tę jakby z kamienia toporem wyciosaną postać, na tę olbrzymich rozmiarów głowę, trudno było przypuścić, iżby ten człowiek mógł kiedy umrzeć śmiercią zwyczajną. Jego mógł w lesie pokonać niedźwiedź, na którego nieraz pomykał w pojedynkę, zgruchotać go mogła lokomotywa lub ugodzić kula nieostrożnego jakiego myśliwca, ale choroba lub słabość nie byłyby, zdaje się, zdolny powalić i zmódrzyć tego silacza.

Żylice. Ks. A. Czartoryski 127, Kennemann 45.
Rezultat dla nas bardzo pomyślny, bośmy ani jednego głosu nie utracili, natomiast kilka zyskali.

Rezultat wyborów we wschowiem.

Miasto.
1) Wschowa. Reinbaben 233, Tschuschke 782, ks. Radziwił 57, Socjalista 15 gl.
2) Leszno. Reinb. 738, Tschk. 782, ks. Radziwił 234, Socjalista 6 gl.
3) Rydzyna. Reinb. 167, Tschk. 13, ks. Radziwił 17 gl.
4) Szlichtingowa. Reinb. 90, Tschk. 92, ks. Radziwił 16 gl.
5) Święcichowa. Reinb. 18, Tsch. 2, ks. Radziwił 275 gl.
6) Osieczna. Reinb. 95, Tschk. 3, ks. Radziwił 199 gl.
7) Zaborowo. Reinb. 174, Tschk. 4, ks. Radziwił 8 gl.

Okręgi powiatowe.
Obwód wschowski.
1) Dryżyna. Reinb. 47, Tschk. 44, ks. Radziwił 1 gl.
2) Drzewce. Reinb. 142, Tschk. 50, ks. Radziwił 4 gl.
3) Dębowa Łąka. Reinb. 47, Tsch. 27, ks. Radziwił 21 gl.
4) Górczyno. Reinb. 56, Tschk. 26, ks. Radziwił 2 gl.
5) Andrychowice. Reinb. 89, Tschk. 14, ks. Radziwił 6 gl.
6) Hincze. Reinb. 33, Tschk. 8, ks. Radziwił 41 gl.
7) Kowalewo. Reinb. 105, Tsch. 6, ks. Radziwił 4 gl.
8) Kursdorf. Reinb. 89 gl., Tschk. 19, ks. Radziwił 44, Socjalista 1 głos.
9) Lysiny. Reinb. 39, Tschk. 41, ks. Radziwił 3 gl.
10) Nowa wieś. Reinb. 15, Tsch. 3, ks. Radziwił 21.
11) Dolna Przyczyna. Reinb. 22, Tsch. 89, ks. Radziwił 1 gl.
12) Górna Przyczyna. Reinb. 110, Tsch. 38.
13) Osowasień. Reinb. 184, Tsch. 16.
14) Tyłowice. Reinb. 52, Tschuschke 19, Ks. Radziwił 17.
15) Olbrachcice. Reinb. 75, Tschuschke 7.
16) Wygnanie. Reinb. 62, Tschuschke 17.
17) Świdnica. Reinb. 124, Tschuschke 36, Ks. Radziwił 34.

Obwód leszczyński.
18) Dębice. Reinb. 44, Tschuschke 3, Ks. Radziwił 78.
19) Gorazdowo. Reinb. 91, Tsch. 5, Ks. Radziwił 1.
20) Kloda. Reinb. 84, Tsch. 18, Ks. Radziwił 64.
21) Lasocice. Reinb. 202, Tsch. 2, Ks. Radziwił 13.
22) Stare Długie. Reinb. 93, Tsch. 13, Ks. Radziwił 73.
23) Leszczynko. Reinb. 60, Tsch. 3 gl.
24) Moraczewo. Reinb. 104, Tsch. 2, Ks. Radziwił 12.
25) Murka. Reinb. 10, Tsch. 2, Ks. Radziwił 27.
26) Nowa wieś. — (Rezultat nieznan).
27) Reichenau. (?) Reinb. 16, Ks. Radziwił 16.
28) Strzyżewice. Reinb. 83, Tsch. 4, Ks. Radziwił 5.
29) Jarowice. Reinb. 87, Tsch. 5, Ks. Radziwił 1.
30) Treben. (?) Reinb. 60, Ks. Radziwił 27.
31) Tworzęwice. Reinb. 94, Tsch. 3, Ks. Radziwił 15.

Kiedy był w dobrém usposobieniu, sypał szczerze na lewo i prawo pieniędzmi, wybaczał nieraz urazy i przebaczał winy, co się zresztą wcale nie często powtarzało — będąc w usposobieniu powszednim, podobny był raczej do pogromcy dzikich zwierząt, na pozór niby zimny i obojętny, ale dziki i straszny w rzeczywistości — w porwie złości, w okamgnieniu rozjuszony, zdolnym był nawet do najdziłszych ekscesów; gdy mu kto przeczył, to sama pięść bezwiednie i konwulsyjnie się zaciskała w kulak — a kulak to był potężny i straszny — przejmował on nie tylko podwładnych chłopów trwoga, ale nawet sędziów nabawiał śmiertelną obawą i strachem, którzy, w bojaźni przed spotkaniem się kiedykolwiek z nim, odmawiali przyjęcia wszelkich na niego zanesionych zażaleń lub skarg i odrzucał je.

W braku ściślejszej o nim definicyi, kładziono to wszystko początkowo na karb „szyrokoj jehi ruszkoj natury“, aż w końcu nazwano go tēm, cēm był istotnie, t. j. prostym nikczemnikiem.
Wszystki znali go już takim, jednakoż wszystkim chciało się go jeszcze uważać za „niezłego chłopca“. — Co prawda tak bezwarunkowo złym znowu nie był, nieraz nawet wcale... porządnym z wielu względów, mianowicie, iż nigdy od nikogo niczego nie pożytyczal, że zawsze chętnie w karty przegrywał, wszystkich bez wyjątku do syta szampanem zawsze poił, przeciw czemu ostać się było już prawie niepodobniestwem — argument „bowiem ostatni pokonałby i nieprzejednanego! Naj-

Obwód włoszakowicki.
32) Brenno. Reinb. 3, Radziwił 145.
33) Bukówiec. Reinb. 3, Radziwił 184.
34) Jezierzycze. Reinb. 13, Tschuschke 8, Radziwił 116.
35) Lgin. Reinb. 64, Tschuschke 7, ks. Radziwił 114.
36) Hetmańce. Reinb. 30, Tschuschke 1, ks. Radziwił 29.
37) W. Krzycko. Reinb. 17, ks. Radziwił 161.
38) Smieszkowo. Reinb. 7, Tsch. 14, ks. Radziwił 117.
39) Włoszakowice. Reinb. 39, Tsch. 16, ks. Radziwił 173.
40) Zbarzewo. Reinb. 33, Tsch. 9, ks. Radziwił 111.
41) Wijewo. Reinb. 31, Tsch. 1, ks. Radziwił 154.

Obwód Osieczki.
42) Karchowo. Rein. 12, ks. Radziwił 145.
43) Krzemieniowo. Reinb. 99, ks. Radziwił 122.
44) Frankowo. Rein. 23, ks. Radziwił 16.
45) Golembice. Reinb. 18, Tsch. 1, ks. Radziwił 107.
46) Górzno. Reinb. 86, ks. Radziwił 42.
47) Grodzisk. Reinb. 43, ks. Radziwił 242.
48) Oporówko. Reinb. 8, Tsch. 2, ks. Radziwił 269.
49) Pawłowice. Ks. Radziwił 242.
50) Drzyczkowo. Reinb. 35, Tsch. 1, ks. Radziwił 60.
51) Świerczyna. Ks. Radziwił 80.
52) Bojanice. Nie nadeszło.
53) Wojnowice. Reinb. 19, ks. Radziwił 27 gl.
54) Wyciążkowo. Reinb. 53, ks. Radziwił 46 gl.
Suma Reinb. 4469, Tsch. 2258, ks. Radziwił 4239, Socjalista 22 gl.

Piszą nam ze Wschowy:
Z polskiej strony prawie żadnej agitacji nie było, gdyby u Niemców katolików jaki wiec się odbył n. p. w Lysinach (Lissen) byłby rezultat dla nas lepszy. Słyszałem, że około Wschowy Niemcy katolicy bardzo późno dostali karteczki z nazwiskiem kandydata naszego. Za to pan landrat Reinbaben ogromną pracę sobie swemi mowami u Niemców katolików zadał.
Komitet i mężowie zaufania powinni zatem obecnie wziąć się raczo do dzieła.

Wybory do parlamentu niemieckiego.

Do tej chwili dopiero z 265 okręgów jest znany rezultat wyborów, a z tego już można mieć dość jasny pogląd na przyszły skład parlamentu.
Polacy zdobyli prawdopodobnie dotychczasowe okręgi w liczbie 15. Zdaje się, że wszędzie liczba polskich głosów znacznie wzrosła.
Centrum miało w przeszłym parlamencie 99 krzesel i te, z małą może tylko stratą, zajmie ponownie. W Prusach nie straciło centrum dotychczas żadnego posterunku, natomiast ubyły mu w Bawaryi dwa (w Augsburgu i Immenstadt) i jedno w Badenii (Offenburg). Być może, że przy śliśszych wyborach powetuje centrum tę stratę. Katolicy wytrwale trzymali się swego sztandaru, nie pozwolili się złudzić przez nowo powstałe stronnictwo katolików rządowych, którzy, jak się zdaje, dotychczas ani jednego nie zdobyli okręgu.
Stronnictwo wolnomyślnie ciężką poniosło klęskę, którą chce jako tako powetować przy wyborach ścisłszych. W przeszłej legislaturze miało ono w parlamencie 67 reprezentantów, dotychczas straciło około 19 okręgów.

porządniejszym atoli człowiekiem przeważnie był dla tego, iż nosił urzędniczą czapkę z gwiazdka i że na stanowisku swoim trzymał się niezachwianie.
Jak wszyscy przeważnie „obrusiście“, jak sam Piotr Iwanowicz Lupański, przybył on do Zachodniego kraju bez grosza w kieszeni, z próżnym tylko tłumaczkiem, z rekomendacją ministeryalnego opiekuna, i z niewzruszonem postanowieniem zbitcia pieniędzy; chwycił się tego zaraz, energicznie, bez żadnego wahania się, pełen otuchy i wiary w swe siły. Był to grabieżca rzykomy, uparty, śmiały i jawny aż do cynizmu.

Pośrednik zaś Schnabs, zamianowany na miejsce uwolnionego Grochotowa, był bijącym kontrastem Gwoździka. Obłudne jego spojrzenie zawsze przybierało wyraz pokory i trwogi, tak, że patrząc w te oczy, przysłonięte okularami, patrząc na tę drobną skuloną osóbkę z rudą obskubaną jakąś bródką, niktby w nim nigdy czelnego nie odgadł zachwalca, — zachwalca, dla którego pojęcia honoru i uczciwości nie istniały wcale.
Z ostantacyjną uprzejmością złożył Piotrowi Iwanowiczowi głęboki ukłon, z gracją i ruchem pełnym uszanowania i czci głębokiej przysunął się do rączki pani marszałkowej, która powitawszy się z Gwoździką, nie raczącym nawet powstać na jej powitanie, przedostała się z trudem wśród nagromadzonych mebli do kanapy.
Schnabs, jakieś już powiedział, wydawał się uosobieniem uległości i po-

Socjalni demokracji, które w przeszłym parlamencie zasiadało 25, nie stawia się pewno w tej liczbie, stracą prawdopodobnie 7 okręgów — prowincya bowiem im nie dopisała; w ogóle atoli znacznie wzrosła liczba głosów w socjalistycznych. Sam Berlin uderzające w tym względzie przedstawia liczby; tam to bowiem, oprócz w 1881 r., kiedy to pierwszy raz przy wyborach obowiązywała ustawa socjalistyczna, ustawicznie od 1867 r. wzmagają się socjalizm. Oddano bowiem w Berlinie w 1867 r. 67 głosów; w 1871 r. 2058 gl.; w 1874 r. 11,279 gl.; w 1877 roku 56,147 gl.; w 1878 r. 56,147 gl.; w 1881 r. 30,871 gl.; w 1884 r. 68,535 gl.; a obecnie 94,259 głosów. O ile dotychczas już wiadomo, oddali zesłego poniedziałku socjaliści w całych Niemczech 800,000 głosów, w 1884 r. było ich 550,000. — Wymowne to a przerażające cyfry!

Narodowo-liberalni zajmowali w przeszłym parlamencie 52 krzesła, konserwatyści 78, wolnokonserwatyści 28, było zatem ze stronnictwa „mizmaszu“ 158 posłów. Dziś „mizmasz“ tryumfuje, a z nim razem „Nordd. Alg. Ztg.“ i „Post“ głoszą, że dotychczas narodowo-liberalni 28 krzesel zyskali.

Tak się przedstawia w przybliżeniu skład przyszłego parlamentu. Zająd tu i owdzie pewne zmiany przy wyborach ścisłszych, tyle atoli już z dotychczasowego rezultatu wyborów wnosić można, że z wolnienicy septenatu będą mieli — chociaż drobną może — ale zawsze przewagę w przyszłym ciele prawodawczym reszcy niemieckiej; nie można jednak chwilowo jeszcze wiedzieć, czy ci wolnienicy septenatu będą zarazem popierali kwestya monopolów i inne projekta rządowe. W tym względzie są głosy podzielone — zaccakać przeto trzeba ostatecznego rezultatu wyborów.

Nowy projekt kościelno-polityczny

brzmi w dostojnym przekładzie, jak następuje:

My Wilhelm z bożej łaski król pruski itd. rozporządzamy za zgodą obydwóch Izb sejmowych naszej monarchii, co następuje:

Artykuł 1.
Artykuł 2 ustawy z dnia 21 maja 1886 (Zbiór praw str. 147) zostanie zmieniony i uzupełniony, jak następuje:

§ 1.
Biskupi osnabrzycki i limburski otrzymują prawo otworzenia i utrzymywania w swych dycezyjach seminariów celem naukowego kształcenia księży.

Do seminariów tych będą zastosowane przepisy artykułu 2go ustawy z dnia 21 maja 1886 r.

§ 2.
Znosi się ograniczenie, zawarte w ustępie 4 artykułu 2go ustawy z dnia 21 maja 1886 r., a dotyczące się uczęszczania do seminariów duchownych.

Artykuł 2.
Ustawa z dnia 11 maja 1873 (Zbiór praw str. 191) ulegnie następującej zmianie:

§ 1.
W miejsce przepisów nr. 2 i 3 § 16go ustawy z dnia 11 maja 1873 wstępuje następujący przepis:

Protest jest dozwolony:
2) jeżeli rząd uzna, że kandydat na beneficjum z jakiegokolwiek powodu, wchodzącego w dziedzinę obywatelską lub polityczną, nie nadaje się na odnośną posadę.

§ 2.
W przyszłości ustaje państwowy przymus stałego obsadzania probostw. § 18 ustawy z dnia 11 maja 1873 znosi się.

kory, lecz wpatrzywszy się baczniej w jego zmrużone krótkowidzące oczy, w których od czasu do czasu szycerze jakieś migotały błyski, nie trudno było przeni kliwemu człowiekowi domyślić się, iż cała ta blażeńska pokora, ten głos niepewny i miękki, te ruchy nieśmiałe i chwiejne były raczej zachwałą komedyą, i że drwił sobie z Piotra Iwanowicza i jego śmieszności, jak i z zacnej Myny Abrahama-mównój i jej salonowych tonów, przemądrzałych dyskusji i przesadnych pretensyj co do czystości francuskiego akcentu. Z cicha, po trochu, bardzo ostrożnie drwił on sobie nawet i z samego Gwoździka, korząc się jednak prawdziwie i cenując nader wysoko potężną swego towarzysza pięść — obawa tej pięści lagodzila wielce wyrafinowany jego dowcip.

Spglądając nieraz na Gwoździkę, ubolewał bardzo i skarżył się na Boga, że go upośledził co do sił fizycznych.
Kotobow twierdził, że Schnabs był ongi gdzieś markierem, i dzięki tylko niemieckiemu nazwisku, popadł w falangę obrusieli.

Piotr Iwanowicz traktował go z wysoka, protekcyjnalnie, prawie pogardliwie, a pani marszałkowa przyjmowała w prostocie ducha jego branie się za objawy szczeroci, placąc za nie laskawym uśmiechem.

Skoro już goście się usadowili i zapalili papierosy — wszczęła się rozmowa:

(Ciąg dalszy nastąpi).

APOSTOŁOWIE MOSKIEWSKY.

(44) (Obrusiteli.)
Z rosyjskiego pani A. Łańskiej.

(Przekład Stanisława Knake-Zawadzkiego.)

Część druga.

(Ciąg dalszy. — Zobacz numer 42.)

VI.

Zimowy sezon w miasteczku powiatowym rozpoczął się zwykle dnia 5 października huczynym i wystawnym balem u Lupańskich.

Przypadało to na dzień patronów Moskwy, Piotra, Oleksa i Juny — a zatem w dzień imienin pana marszałka.

Imieniny takie wysoko postawionych osób obchodzone zazwyczaj bardzo pompatycznie, ale dzień imienin Piotra Iwanowicza nabierał jeszcze tēm większego znaczenia, iż dnia tego właśnie odbywał się zawsze w mieście jarmark.

Na dwa dni przed swemi imieninami, siedział pan marszałek przy biurku, sumując cyfry nieodzownych na nie wydatków, — pani zaś z zajęciem przymierała właśnie jakieś cudackie ubranie, całe literalnie pokryte niebieskimi wstążkami i kokardkami. Wtém dobiegły ich z przedpokoju głosy i gwar, jakie zwykle dają się słyszeć przy pojawieniu

Sądowe wyroki przeciwko duchownym w przypadkach, objętych § 21 ustawy z dnia 11 maja 1873 r., nie pociągają za sobą utraty stanowiska. Dawniejsze rozporządzenia tracą moc obowiązującą.

Artykuł 3.

Przepis ustępu 2go artykułu 8go ustawy z dnia 21 maja 1866, obowiązujący zwierzchników duchownych do komunikowania naczelnyemu prezesowi dyscyplinarnych wyroków kościelnych, traci moc obowiązującą.

Artykuł 4.

Ustaje ustawa o granicach prawa, przysługującego co do zastosowywania kościelnych środków karnych z dnia 13 maja 1873 (Zbiór praw str. 205). Tylko § 1 tej ustawy obowiązuje i nadal.

Artykuł 5.

Ustawa z dnia 31 maja 1875 r. dotycząca zakonów religijnych i kongregacji katolickiego Kościoła (Zbiór praw str. 217), zostaje zmieniona i uzupełniona, jak następuje:

§ 1.

Z zakonów i kongregacji, wykluczonych ustawą z dnia 31 maja 1875, mogą mocą uchwały ministerstwa stanu powrócić te, które się poświęcają

- 1) pracy około pasterstwa dusz,
- 2) wykonywaniu chrześcijańskiej miłości bliźniego, lub
- 3) wiodą życie kontemplacyjne.

§ 2.

Przywrócone zakony i kongregacje podlegają będą co do zakładania poszczególnych domów, jako też co do wszystkich innych stosunków tym samym przepisom prawnym, jakie obowiązują istniejące obecnie zakony i kongregacje.

§ 3.

Ministrowie spraw wewnętrznych i oświaty otrzymali upoważnienie udzielania pozwoleń tak istniejącym już, jak powrócić mającym zakonom i kongregacyom na kształcenie misjonarzy dla służby zagranicznej — i na otwieranie tym celem odpowiednich zakładów.

Dan itd.

Motywa:

Pismem ministra dla spraw duchownych z dnia 8 kwietnia 1866 zakomunikowaną została reprezentacji krajowej nota Kardynała sekretarza stanu Jacobiniego z dnia 4 kwietnia 1866, w której Stolica Apostolska przyrzeka zgodzić się na obowiązek stałej notyfikacji w razie, jeżeli otrzyma zapewnienie, że w najbliższym czasie przedsięwzięta zostanie rewizja tych ustaw majowych, które nie zostały dotychczas zniesione lub zmodyfikowane w drodze prawodawstwa. Rząd dał Stolicy Apostolskiej to zapewnienie w nocie z dnia 23 kwietnia 1866, o czym doniósł reprezentacji krajowej minister dla spraw duchownych w piśmie z dnia 1 maja 1866. Ponieważ Kurja wypełniła dane przyrzeczenie co do notyfikacji, przeto rząd nie ominiął zawiązać z nią układów, aby, stwierdzając troskliwość swą o dobro katolickich swych poddanych i odpowiednio do przyjaźnych i pełnych ufności stosunków z Kurją rzymską, zdobyć podstawę do projektu, któryby uregulował stosunek pomiędzy państwem a Kościołem ku zobopólnemu zadowoleniu.

Rząd nie trzymał się przytęm granic, zakreślonych w notach z 4 i 23 kwietnia 1866 roku, t. j. nie ograniczył się na rewizję kościelno-politycznych przepisów nie objętych nową zeszloroczną, lecz uwzględniając chętnie życzenia Stolicy Apostolskiej, wciągnął w zakres rewizji także przedmioty, które już zostały uregulowane nowelą z dnia 21 maja 1866.

Co do poszczególnych przepisów projektu należy zauważyć co następuje.

Do artykułu 1go.

Artykuł 2gi ustawy z dn. 21 Maja 1866 przepisuje, że studia teologiczne odbywać można także w seminariach duchownych, które istniały aż do r. 1873.

Są to — pominąwszy seminaria archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej i chełmińskiej — teologiczne zakłady naukowe dla diecezji paderborskiej, trewirskiej, hildesheimskiej i fuldańskiej. Seminaria w Trewirze i Fuldzie zostały już na podstawie wspomnianego artykułu 2 utworzone; seminarium w Paderbornie utworzone zostanie z początkiem przyszłego semestru latowego, natomiast otwarcie seminarium w Hildesheimie stoją dotąd w drodze przeszkody wyłącznie zewnętrznej natury.

Paragraf 1 artykułu 1 nowego projektu zezwala na otwarcie takich seminariów i w innych diecezjach, o ile w nich nie istnieją katolicko-teologiczne fakultety. Są to diecezje osnabrucka i limburska.

Z przepisów, obowiązujących seminaria, a objętych artykułem 2 ustawy z dnia 21 Maja 1866 skreśla się ustęp 4. Ustęp ten ograniczał prawo uczęszczania do seminariów duchownych tylko na tych alumnów, którzy należeli do ośnośnych diecezji.

Artykuł 2-gi

znieńcia pewne przepisy ustawy z dn. 11 maja 1873. (Zb. pr. str. 191.)

Paragraf 1 ma obowiązek notyfikacji uregulować na odpowiedniejszej podstawie, ażeby się do stało w § 16 ustawy z dnia 11 maja 1873, który w swjej pierwotnej formie brzmiał jak następuje:

Protest jest dozwolony:

- 1) jeżeli kandydat nie odpowiada prawnym wymaganiom co do sprawowania duchownego urzędu;
- 2) jeżeli kandydat uznany został winnym zbrodni lub wykroczenia, za które niemiecki kodeks karny karze cuchthauzem lub odjęciem obywatelskich praw honorowych,

3) jeżeli przeciwko kandydatowi przemawiają fakta, pozwalające wnosić, że tenże sprzeciwiać się będzie ustawom państwowym lub rozporządzeniom władz rządowych, i zakłócać spokój publiczny.

Zarazem należy podać fakta, które protest wywołały.

Nowy projekt zamierza przez zmianę przepisów nr. 2 i 3 przywrócić projekt rządowy z r. 1873, tak że protest państwowy może się opierać jedynie na powodach natury obywatelskiej lub politycznej, nie zaś kościelnej. Jak dawniej, tak i teraz obowiązuje przepis, że fakta, które protest wywołały, muszą być podane.

Paragraf 2. § 18 ustawy z dnia 11 maja 1873 brzmi:

Każde probostwo winno być w przeciągu roku po zawiązaniu stale obsadzone. Termin ten może w razie potrzeby przedłużyć naczelny prezes.

Po upływie terminu ma naczelny prezes prawo zmusić do obsadzenia posady przez kary pieniężne aż do 1000 tal.

Nadto ma minister dla spraw duchownych prawo zatrzymania środków państwowych, służących na utrzymanie owej posady lub tego duchownego zwierzchnika, który probostwo obsadzić powinien.

Projekt usunął przytoczony powyżej § 18 z tego powodu, że państwowy przymus jest tutaj zbyt czynnym, już bowiem prawo kanoniczne przepisuje, aby obsadzenie beneficjum następowało w przeciągu pół roku. Jasną jest rzeczą, że stale obsadzanie probostw leży raczej w interesie Kościoła, aniżeli państwa, tym więcej, że, o ile wiadomo, parafianom zależy na tym bardzo, aby potrzeby ich religijne załatwiali stale ustanowieni duchowni.

Paragraf 3. § 21 ustawy z dnia 11 maja 1873 r. brzmi:

Skazanie na cuchthaus, odjęcie praw honorowych lub odmówienie zdolności do sprawowania urzędów publicznych pociągają za sobą utratę posady, niezdolność wykonywania duchownego urzędu i utratę dochodów urzędowych.

Projekt znosi ten paragraf z tego samego powodu, jaki wpłynął na ustanowienie przepisu artykułu 1go ustawy z dnia 14 lipca 1880 r.

„Należy przyznać — tak opiewały już wtedy motywa — że, ponieważ obsadzanie urzędów kościelnych należy do władzy kościelnej, logicznym następstwem odbierania tych urzędów nie może podpadać pod kompetencję państwa.”

Do artykułu 3.

Art. 8 ustawy z dnia 21 maja 1866 stanowi w ustępie 2, że o wysłaniu do zakładu demerytów na czas dłuższy niż dwa tygodnie, albo o usunięciu z urzędu, winna władza kościelna donieść naczelnemu prezesowi i to równocześnie zawiadomieniem skazanego. Art. 3 projektu znosi ten obowiązek donoszenia naczelnemu prezesowi.

Do artykułu 4.

Artykuł 4 zajmuje się ustawą z dnia 13 maja 1873 roku, dotyczącą zwierzchników kościelnych, i zapowiada zniesienie tej całej ustawy oprócz § 1, który stanowi, że „żadna władza kościelna albo stowarzyszenie religijne nie mają prawa grozić innemu środkiem karnym, ani wymierzać im ich, jak tylko takimi, które należą do czysto religijnej dziedziny, albo tyczą się zobowiązania praw obowiązujących w kościele i w stowarzyszeniach religijnych, lub wykluczania z kościoła i stowarzyszenia religijnego. Kościelne kary, wymierzone przeciw wolności osobistej, majątkowej i obywatelskim prawom honorowym są niedozwolone.

Przy artykule 4 projektu rząd powołał się tym względami, że kościelne kary są podwójne, o ile dotyczą forum internum albo forum externum. Rząd postanowił odstąpić od wywierania jakiegokolwiek wpływu na sprawy należące do forum internum, gdyż, jak mówią motywa, nie mógł w danym razie skutecznie w tym względzie działać, natomiast, o ile prawa władzy kościelnej dotyczą forum externum, doznają one pewnego ograniczenia w § 1, a to ograniczenie polega na tym, że przykrecozeniu granic tego paragrafu zapobiega cywilne prawo karne.

Do artykułu 5.

Ustawa z dnia 31 maja 1875 wydalila z granic Prus zakony i kongregacje katolickie, zezwalając jedynie na dalszy pobyt tym instytucyom, które w czasie publikacji ustawy istniały w monarchii, a zajmowały się opieką chorych.

Nowele z dnia 14 czerwca 1880 r. i z dnia 21 maja 1886 r. przepisują, że władze mogą pozwolić istniejącym stowarzyszeniom duchownym, zajmującym się wyłącznie opieką chorych: 1) zakładać nowe domy; 2) zajmować się opieką dzieci nie podlegających przymusowi szkolnemu i kierować pożytecznymi zakładami.

Art. 5 projektu idzie w tym względzie dalej, żądając, aby stowarzyszenia religijne, które przed publikacją ustawy z dnia 31 maja 1875 w Prusiech istniały i wyłącznie się zajmowały niesieniem pomocy w duszpasterstwie, albo wykonywaniem obowiązków miłości bliźniego, albo oddają się życiu kontemplacyjnemu, mogły, za zezwoleniem władz państwowych, powrócić do Prus i rozpocząć na nowo prace zakonne w myśl przepisów prawnych. Nadto mają wszelkie stowarzyszenia religijne, jakie w monarchii powstają, mieć prawo kształcenia misjonarzy. Nie ma także zasadniczych powodów, aby nie zezwalać na przywrócenie stowarzyszeń religijnych, wydalonych w r. 1875. Czysto kontemplacyjne życie klasztorne nie zagraża państwu żadnym niebezpieczeństwem, a tego zaprzeczyć nie można, że powiększenie sił duch-

wnych przynosi pożytek ludności katolickiej. Zwłaszcza w czasie wielkanocnym okazuje się to widocznie. Z tego też powodu niemieckie państwa południowe nie zakazywały takiej czynności zakonem, ale podobnie, jak to projekt zamierza, zastrzegły sobie, aby czynność tę zastosowano do lokalnych warunków.

Korespondencye Kurjera Pozn.

Wiedeń, 21 lutego.

(Zdrada stanu w Zagrzebiu).

W zeszły piątek odbywał się w Zagrzebiu proces o zdradę stanu przeciwko młodemu poecie Augustowi Harambasiczowi i wydawcy beletrystycznego czasopisma „Balkan“, Mikołajowi Kokotowiczowi. Pierwszy ma 25, drugi 29 lat. Wojskowa lista konduity Harambasicza opiewa: „Charakteru zmiennego, niedojrzały, lekkomyślny, niezgodny, w służbie niepewny, powierzchowny, do pijaństwa skłonny, bardzo egzaltowany i do awansu niezdolny.“ Karany był: czterodniowym aresztem za nieporządek w służbie, 10 dniami aresztu za pijaństwo, 7-dniowym aresztem za nieprzychylnie zachowanie się. — Zaisie nie bardzo pochlebna charakterystyka największego, zdaniem frakcji Starcewicza, poety Chorwatów. Na niewinnienie jedynie przytoczyć można, że Harambasicz młody i że się jeszcze poprawi. Co do popełnionego złego czynu, to tym razem Harambasicz nie opiewał białego cara, lecz napisał tylko: „Serce moje pod austriackim mundurem (H. odbywał służbę jednoroczną) zaczęło się zbrajać i z głębi serca mnie, obcemu żołnierzy, wyrwało się westchnienie: „Boże, wywab moją chorwacką ojczyznę.“ To też sąd odrzucił zarzut zdrady stanu i tylko za naruszenie pokoju publicznego skazał Harambasicza na 15-miesięczne, Kokotowicza na 12-miesięczne więzienie, co mojem zdaniem jest kara zbyt surowa na takie poetyczne westchnienie.

Najciekawszy moment z procesu stanowi następująca uwaga prokuratora Tomasza Kraljiewicza: „Każdy, kto stosunki publiczne w naszym kraju śledzi uważnie, spostrzeżł niewądnicie, że na niejednym miejscu zaznacza się ruch polityczny przeciwko naszej monarchii. Ten nieprzyjazny monarchii prąd ma swe źródło w redakcyach niektórych dzienników. Zawsze je znajdujemy po stronie nieprzyjaciół monarchii i naszej. Przypominam tylko fazę kwestyi bułgarskiej. Wtedy te same dzienniki popierały Bułgarów, ponieważ przypuszczają, że ich polityka sprzeciwia się interesom monarchii austriacko-węgierskiej. Gdy potem polityka monarchii stała się przyjazną Bułgarom, te same dzienniki znowu zmieniły taktykę i znowu stanęły po stronie nieprzyjaciół Austrii. (Bardzo trafna uwaga prokuratora chorwackiego odnosi się nie tylko do pewnych organów zagrzebskich, lecz także do innych, n. p. do „Narodnich Listów“ prazkich). Widzę w tym systematyczne podburzanie młodzieży przeciwko Austrii; młodzież traci wszelkie pojęcie swych obowiązków względem państwa“ i t. d.

Pewną sensacją wywołało to, gdy obrońca oskarżonych, dr. Marian Derenczyn, oświadczył: Nie ma Chorwata, któryby pragnął oderwać się od monarchii. Przeszłość kraju dobitnie to poświadcza, a chociaż obecnie może tu i tam inne prądy biorą górę, jest to zjawisko, nad którym mocno ubolewam.“ Słowa te wywołały dla tego tylko wrażenie, ponieważ p. Derenczyn, należący do opozycji umiarkowanej, niedawno w sejmie wystąpił z ultraruso-filską mową, bardzo zbliżającą do nawskroś antyaustriackich dążności Starcewicza.

ZIEMIE POLSKIE.

* „Petersburskija Wiedom.“ donosząc o bytności w Petersburgu generał-gubernatora warszawskiego, generał-adjutanta Hurki, piszą:

Przyjazd jego, jak mówią, ma się znajdować w związku nie z żadnymi kwestyami wojennymi, dotyczącymi powierzonego mu okręgu wojennego, ale z ważnymi reformami cywilnymi i ekonomicznymi, które mają być wprowadzone w kraju nadwiślańskim, a które podobno mają być wniesione pod najrychlejszą decyzją jeszcze podczas teraźniejszej sesji ogólnej zebrań rady państwa. W liczbie tych reform pierwsze miejsce zajmuje reforma zarządu gminnego, w którym zamierzonym jest wzmocnienie żywiołu rosyjskiego i włościańskiego, przy ograniczeniu udziału szlachty i powtórne rozięgnięcie na kraj działalności banku rolnego włościańskiego, przyczem istnieje projekt oddania bankowi wolnych kapitałów byłych oddzielnych instytucji kredytowych Królestwa Polskiego. Przeciwi takiemu oddaniu występuje, jak wiadomo, szczególniejszą miejscową prasą polską, ale poważnych dowodów przeciw niemu nie podaje i podaje też nie może, ponieważ przeznaczeniem tych kapitałów było zawsze przyznaczenie ich do kredytu ziemskiego, a wraz z oddaniem ich państwowemu bankowi rolnemu zachowają one dawne przeznaczenie.

Ale kapitały polskie nie były przeznaczane na „wzmocnienie żywiołu rosyjskiego“ i na „ograniczenie udziału szlachty“. Jest to więc grabież, jakiej Moskale już niejednokrotnie się dopuścili.

NIEMCY.

* Berlin, 21 lutego. Udział w wyborach do parlamentu był w stolicy bardzo ożywiony. Z 315,114 wyborców zapisanych w wszystkich sześciu okręgach, oddało 222,929 ważne głosy. Jest to zatem 70,7 proc. W r. 1884 głosowało 69,5 proc., a w 1881 r. 76,8 proc. Liczba głosów wolnomyślnego stronnictwa zmniejszyła się w stosunku do 1884 r. o 5000 głosów, stronnictwa rządowe oddały w tym roku 15,700 głosów więcej, niż w roku 1884, a socjaliści mają obecnie 25,700 głosów więcej, niż przy poprzedzających (1884) wyborach.

— Z Paderbornu donoszą, że pismo „Gelsenkircher Ztg.“ wychodzące w Bochum, umieściło na początku b. r. artykuł p. t.: „Der Feldzug gegen die Polen“ (Wyprawa przeciw Polakom). „Westfälisches Volksblatt“ powtórzył ten artykuł. Król. prokuratora w Paderborn zabrała około 200 egzemplarzy „Westf. Volksblatt“, a nadto wystąpiła także z procesem przeciw redakcyi „Gels. Ztg.“

— Rząd badeński pragnął, aby ks. Arcybiskup fryburski wpłynął na wyborców. „Bad. Beobachter“ donosi, że ks. Arcybiskup nie zgodził się na tę propozycję.

— Z procesów o dyety. Wiadomo, że fiskus pruski wytoczył niektórym posłom do parlamentu procesa o zwroćcenie dyet, które z prywatnych rąk odebrał. Posel socjalistyczny Kräcker ma fiskusowi wypłacić 1501 mk., a wraz z kosztami (na adwokatów itp.) 1886 mk. 60 fen. Ponieważ Kräcker dobrowolnie tej sumy nie chciał, czy też nie mógł zapłacić, przysłano mu komornika, który obłożył aresztem ruchomości Kräckera. Poprzednio atoli zafantował te rzeczy gospodarz, u którego Kräcker mieszka, i pewno na sprzedanie tych nieruchomości na rzecz fiskusa nie pozwoli, sądząc mieć pierwszeństwo na mocy prawa retencyjnego.

— Nowy rodzaj ustawy socjalistycznej, i to przeciw stronnictwu wolnomyślnemu, proponuje „Post“, twierdząc, że stronnictwo to zakłóca spokój wewnętrzny i porządek społeczny.

— Zebranie wyborcze stronnictwa wolnomyślnego, na którym zeszłej niedzieli przemawiał Richter, rozwiązała policja na mocy § 9 ustawy socjalistycznej. „Freis. Ztg.“ twierdzi, że na tym zebraniu, na które tylko za kartkami wpuszczano, nie było ani jednego socjalisty.

FRANCYA.

* Paryż, 20 lutego. Socjalizm i anarchia, jako wrogowie wojny. W dniu wczorajszym zebrało się około tysiąc anarchistów i socjalistów na sali du Siécle, przy ulicy des Gobelins na obchód „uroczystości międzynarodowej“. Udział w obchodzie wzięli mieszkający tu socjaliści zagranicą, klub niemiecki, niemieckie kółko czytelników, klub socjalnych demokratów z La Villette, klub skandynewskich robotników, nihilści rosyjscy, a nawet jak to zapewnia „Koel. Zig“, kilku socjalistów polskich. Krzesło prezydyalne zajął deputowany Boyer, mający przy boku radcę municypalnego pana Vaillant i anarchistę Laforgue. Zebranie otrzymało wiele pism gratulacyjnych i telegramów, jako to telegram z Nowego Jorku z dewizą: „Precz z despotyzmem Bismarcka.“ — z Madrytu telegram tej treści: „Hiszpańscy socjaliści oświadczyli się razem z wami za pokojem i międzynarodowym braterstwem; telegram wiedeński brzmi: „socjalistyczny robotniczy Wiedeń życzą niemieckim socjalistom jak najlepszego rezultatu przy wyborach do sejmiku rzeszy niemieckiej;“ londyńscy socjaliści zapewniają swych braci niemieckich, że idą z nimi ręką w rękę; telegram z miasta Moskwy opiewa: „Naprzód! a międzynarodowy socjalizm zniadzi burżoazy. Po odczytaniu telegramów wroczyły się mowy. Laforgue przemawiał w imieniu Francuzów, wygłaszając szumny panegiryk na cześć pokoju: „wojną prowadzić nie tylko wolno przeciw kapitalowi.“ W imieniu Niemców przemawiał jakiś Winckelmajer, a podobno odezwał się także jakiś Polak i zakończył swą mowę: „precz z księciem Bismarckiem.“ Po nm przemawiali Anglicy na oklepny temat: „precz z kapitałem!“ — Radca gminy Paryża wznosił okrzyk na cześć Liebknechta i Bebla. Nie brakło i socjalistów w spódnicy. Jakaś baronowa niemiecka, nazwiskiem Schaker, wypaliła szczeniastą filipikę przeciw księciu Bismarckowi. W końcu mówili jeszcze jakiś Szwed i poraż wtóry p. Laforgue, który zwołał wśród grzmiących oklasków zebranie do wytypowania całego mieszczaństwa. Po tym turnieju krasomówczym nastąpił bal, który trwał aż do godz. 5 z rana.

TELEGRAMY.

Toruń, 23 lutego. Kandydat nasz p. Michał Szczaniecki nie otrzymał absolutnej większości głosów. Odbędą się wybory ścisłejsze pomiędzy nim a kandydatem stronnictwa narodowo-liberalnego Dowmmesem.

wnieć ks. Cichowskiemu, rządcy kościoła w Gozdowie, zlecono tymczasowe duszpasterstwo nad parafią w Bieganowie; wreszcie ks. Nowakowi, wikaryuszowi z Czempina, poruczono aż do dalszego rozporządzenia duszpasterstwo w parafi Bytyńskiej.

* **Doniesienia urzędowe.** Król upoważnił proboszcza przy kościele św. Jadwigi w Berlinie księcio-biskupiego delegata i kanonika honorowego ks. Jana Assmanna do noszenia nadanego mu krzyża rycerskiego pierwszjej klasy król. bawarskiego orderu zasługi św. Michała.

* **Na piąty tysiąc** „Bratniej ofiary.“ Z przeniesienia 352 mkr. 62 fen. Uził wpłynęły 22,25 m., które zebrał Wicek i Wacek w gościnnym domu pp. Stefanowita Żupańskich.

Razem 374 m. 87 fen. i złoty zegarek ze złotym łańcuszkiem.

* **Na uroczystość koronacyi Obrazu Najsw. Maryi Panny** w Kalwaryi Zebrzydowskiej. Z przeniesienia 270,35 marek. K. M. z Rakoniewic 1 markę. — Razem 271,85 marek.

* **Teatr polski.** Jutro na benefis p. Siedleckiej po raz pierwszy komedia Dumasa „Hr. Romani“.

Pani Siedlecka pracuje już od wielu lat z sobą sumiennoscią na scenie naszej i zyskała sobie niejednokrotnie uznanie u Publiczności. Benefis to dowód tego uznania — nie wątpimy też, że sala teatralna będzie jutro zapełniona.

W sobotę po raz pierwszy komedia Zyg. Przybyłskiego „Panna“.

W niedzielę komedia Feuilleta „Romans paryski“.

* **Wystawa.** W foyer teatru polskiego wystawione są obrazy W. Gersona: „Powrót do Polski Kazimira Odnowiciela (1040 r.)“, „Królowa Jadwiga“ i „Chrystus na krzyżu“.

Wstęp dla dorosłych 15 fen., dla dzieci 10 fen.

Wystawa tylko wieczorem podczas przedstawień jest otwarta, w czasie, jak ażeśże każdorazowo oznacza.

* **Koncert** znanej artystki na skrzypcach p. Teresiny Tu a odbędzie się jak wiadomo z anonsu, na sali bazarowej dnia 26 lutego r. b. a koncert Hansa Bülowa dnia 3 marca na sali Lamberta, na co zwracamy Publiczności naszej uwagę. Biletów nabyć można w księgarni i składzie nut Bote & Bock.

* **Walne zebranie** członków Towarzystwa Pomocy Naukowej imienia Karola Marcinowskiego z miasta Poznania odbędzie się w piątek dnia 25 b. m. wieczorem o godzinie 6 w barze w lokalu Koła Towarzystkiego.

Z polecenia komitetu dla miasta Poznania Jan Rakowicz, sekretarz.

* **Towarzystwo Gimnastyczne w Poznaniu** odbędzie w czwartek dnia 24 b. m. wieczorem o godzinie 8 1/2 punktualnie nadzwyczajne zebranie w lokalu p. Miśkiewicza przy Starym Ryuku nr. 58 I. piętro. O liczny udział uprasza Zarząd.

* **Aresztowano** tu w ostatnich dniach kilkunastu socjalistów, między którymi sied dwóch żydów. Tych, na których pada podejrzenie o przekroczenie ustaw karnych, osadzono w sądownym więzieniu śledczym.

* **W gimnazjum Fryderyka Wilhelma** odbył się wczoraj egzamin abiturycenki. Z 9 prymanerów wyższych, którzy egzamin ten składali i świadectwo dojrzałości otrzymali, uwolniono 2 od egzaminu ustnego.

* **Wielkopolaninowi ad notam:** Ruchocice istnieją i to pod Grodziskiem.

* **Sroda.** Aptekę tutejszą nabył aptekarz p. Gierłowski z Poznania za cenę 108,000 m.

* **Swarzędz.** W noc z piątku na sobotę zgorzały za trzy kamienie.

* **Donoszą** nam z Gądek, że przewodniczącym w wyborach w Żernikach, Gumprecht, dzierżawca Polskiej wsi, powołał na lawników aż 5 Niemców, pomiędzy innymi 2 urzędników kolei kluczborskiej, a tylko 1 Polaka. A przecież powoływanie na lawników urzędników państwowych nie jest dozwolone. Nadto wyprosił za drzwi wszystkich, którzy na lawników powołani nie zostali, nawet zastępcę swego przez landrata mianowanego, soltysa Organisiacka, chociaż w lokalu wyborczym może każdy wyborca pozostać aż do ukończenia wyborów. Odnośne zażalenie do komisarza wyborczego zostało wysłane.

Telegram giełdowy
Berlin, 23 lutego 1887. (Kursa końcowe.)
Ziemiopłody.
Pszonica stala. kwiec. maj 168,—
maj-czerwiec 164,25
Żyto potw. kwiec. maj 129,50
maj-czerwiec 129,50
czerwiec-lipiec 130,25
Olej rzep. spok. kwiec. maj 44,90
maj-czerwiec 45,20
Okowita wyżej. w miejscu 38,20
luty 38,50
luty-marzec 38,50
kwiec. maj 39,40
maj-czerwiec 39,60
czerwiec-lipiec 40,40
lipiec-sierpień 41,—
sierpień-wrzesień 41,50
Owies kwiec. maj 108,25
Wyp.-żyta wsp. —
Wyp.-okow. kw. 0,000

Kapitały.	
Berlin, 22 lutego 1887.	
Consol. 4 1/2%	104,25
Pozn. 4 1/2% listy z. 161,30	
Poz. 3 1/2% listy z. 96,50	
Pozn. listy rent. 103,10	
Anstr. banknoty 159,40	
Anstr. renta srebr. 63,90	
Ros. banknoty 183,75	
Ros. consol. 1871 93,00	
Ros. listy zast. 90,25	
Pol. 5 1/2% listy zast. 57,90	
Pol. likw. l. zast. 53,50	
Weg. 4 1/2% renta zł. 77,50	
Anstr. kred. akcyje 453,50	
Anstr. franc. kol. 386,—	
Lombardy 144,50	
Uspesob. konc. stalaj.	

Kronika

miejsceowa, prowincjonalna i zagraniczna.
Poznań, środa 23 lutego
* **Doniesienia kościelne.** Dnia 10 stycznia r. b. oddano tymczasowo w zarząd Al-taryą Matki Boskiej Bózańców w Dusznikach ks. Michalskiemu, plebanowi tamtejszemu. Dnia 10 lutego r. b. powierzono tymczasowo duszpasterstwo nad parafią w Zieleńcu ks. Hubertowi, plebanowi w Grabowie: ró-

Stan powietrza.

Dnia 22 lutego 1887 r. o 8 godzinie rano.

Stacje.	Barometr.	Wiatr.	Stan powietrza.	Term. C.
Mulagmore ..	752	Pld. Z.	6 pochmurno	9
Aberdeen ..	753	Pld. Pld. Z.	3 zachm.	7
Christiansund ..	751	Pld. W.	4 pochmurno	2
Kopenhaga ..	762	Z.	4 mgła	-1
Sztokholm ..	761	I Id. Pld. Z.	2 mgła	-1
Haparanda ..	753	Z. Pld. Z.	4 pochmurno	-3
Petersburg ..	765	Pld. W.	1 pół zachm.	-11
Moskwa ..	—	—	—	—
Kork, Queenst.	761	Pld. Z.	5 zachm.	9
Brest ..	768	spokojnie.	zachm.	5
Helder ..	765	Pld. Z.	1 bez chmur	3
Sylt ..	762	Z.	1 mgła	-1
Hamburg ..	764	Z.	2 mgła	-1
Swinemünde ..	763	Pld. Z.	2 parno	-1
Neufahrwasser ..	762	Z. Pld. Z.	1 zachm.	-2
Klajpeda ..	762	Pld. W.	3 śnieg	-2
Parýž ..	767	Pld.	1 zachm.	3
Monaster ..	765	Pld. Z.	1 zachm.	1
Karlsruhe ..	767	Pld. Z.	3 zachm.	1
Wiesbaden ..	767	spokojnie.	zachm.	1
Monachium ..	767	Pld. Z.	4 zachm.	-1
Kamienica ..	765	Frd. Z.	1 śnieg	-1
Berlin ..	763	Z. Pld. Z.	1 śnieg	0
Wiedeń ..	766	Z.	1 zachm.	-1
Wrocław ..	763	Z.	2 zachm.	-2
Isle d'Aix ..	768	Pln. Pln. W.	3 zachm.	6
Nizza ..	—	—	—	—
Tryest ..	767	spokojnie.	pół zachm.	3

1) Silna mgła. 2) Śnieg.

Skala sily wiatru: 1 = lekki powiew, 2 = maly, 3 = silny, 4 = umiarkowany, 5 = orzeźwiający, 6 = silny, 7 = mroźny, 8 = burzliwy, 9 = burza, 10 = silna burza, 11 = gwałtowna burza, 12 = orkan.

Objaśnienie: Pln. = północ, Pld. = południe, W. = wschód, Z. = zachód.

Uwaga. Stacje powyższe podzielone są na 4 grupy: 1) Europa północna, 2) pas nadbrzeżny na Irlandii do Prus Wschodnich, 3) Europa środkowa na południe od powyższego pasu, 4) Europa południowa. W wyliczeniu stacy zachowano w każdej grupie kierunek od zachodu ku wschodowi.

Pogląd na stan powietrza:

Nizka depresja leży na PlnZ. od Szkocyi

i sprawa ponad W. Brytanią ostre wiatry z Pld. Największym bo przeszło 765 mm., jest nacisk atmosferyczny ponad Francją, Alpani i Austro-Węgrami. Przy słabym wietrzyku przeważnie z Pld. do Z. panuje u nas powietrze posępne, częstokroć połączone z śniegiem i jest ciepłej. Prawie w całym zachodnich Niemczech nie ma mrozu. W Węgrzech i Galicyi trwa silny mróz dalej.

Spostrzeżenia meteorologiczne w Poznaniu.

Data i godzina	Barometr	Wiatr	Stan powietrza	Temp. w Cel.
22. Pop. 2	759.1	Pln. Z. s. b. zachm.		+ 0.5
22. Wie. 9	761.3	Pln. Z. s. b. zachm.		0.0
23. Ran. 7	762.8	Pln. Z. s. b. zachm.		+ 0.6

Dnia 22 lutego maximum ciepła + 1° Cel. minimum ciepła - 1° Cel.
Prognoza na dzień jutrzejszy brzmi według Pos. Zeit. jak następuje:
Zmienne powietrze z opadami przy umiarkowanych wiatrach z Z. i mało zmienioną temperaturą.

GOSPODARSTWO HANDEL I PRZEMYSŁ.

(W Poznaniu, 23 lutego. — Spraw z nie giełdowe.)
Stan powietrza: łagodnie.
Zyto: bez int.
Cena wypowiedziana — Wypowiedziano — cent. luty 120 — placono. luty-marzec — placono.
Okowita: wyżej.
Cena wypowiedz. — Wypowiedziano — luty 36.50—80—37, marzec 36.60—37.10, kwiecień 37—37.40, kwiecień-maj 37.20—60, maj 37.50—90, czerwiec 38.10—60 pl. lipiec 38.70—39.10, sierpień 39.20—60 plac., wrzesień 39.40—40 pl.
Okowita w miejscu (bez beczki 36.10—50 (Sprawozdanie urzędowe.)

Okowita. (s beczką pr. 100 litr. 10.000 o Tralles. Wypowiedziano — litów, cena w. powiedziana — m. luty 35.90—36.50—37, marzec 36—36.60—37, kwiecień-maj 36.90—37.30—50, czerwiec 38—35.40, lipiec 38.60—39, sierpień 39—39.50, w miejscu tez b caki 35.90—36.30 nrk. (W. Poznań, 23 lutego. Ceny maki. Pszenka nr. 00 11.60—12 mkr., nr. 0 10.25—10.75 mkr. rżana nr. 0 i 1 9.25—9.50 mkr po 50 kilogr.

Ceny targ. w Poznaniu

TOWAR	Ceny			
	piękny	średni	ostatni	ostatni
Pszenica 100 kilg.	15 90	15 50	15 15	—
Zyto	11 90	11 80	11 70	—
„ nowe	—	—	—	—
Jęczmień	12	11	10	—
Owies	11 10	10 50	10	—
Groch wrzący	14	13	—	—
na paszę	12 40	12 20	12	—
Kartofle	2	1 80	—	—
Kubin złoty	10 20	9 70	—	—
niebieski	8 30	7 80	—	—
Rzepak zimowy	—	—	—	—
Rzepak zimowy	—	—	—	—

Bydgoszcz, 22 lutego.

(Sprawozdanie izby handlowej). Ceny za 1000 kilg.
Pszenica niez., bardzo ciemna i szklista delikatna, 151—153 m., najdelikatniejsza ponad notowania, jasno ciemne srdnie gatunki — marek poslednie gatunki 146—150 m.
Zyto potw., 114—117 mkr. według jakości.
Jęczmień nom., piękny 112—122 mkr., posledni 100—110 mkr.
Owies nom., w miejscu według jakości 103 do 116 marek, posledni —, Groch nom. wrzący 140—150, na paszę 105 do 115 marek.
Okowita za 100 litr. a 100% 35.— m.

Wrocław, 22 lutego 1887.

Koniczyna czerwona słabiej, nowa posł. 30—32, sred. 33—35, delik. 36—39, bardzo delik. 40—44.
Koniczyna biała spok., posled. 28—34, sred. 35—42, delik. 43—56, bardzo delik. 57—68.
Zyto (za 1000 funt.) słabo, wypowiedziano — cent. Cena wypowiedziano — mkr. luty 126.— żąd., marzec-kwiecień 126.— plac., kwiecień-maj 127.— żądano, maj-czerwiec 129.— żąd., czerwiec-lipiec 132.— żąd., wrzesień-październik 133.— żądano.
Owies. Wypowiedziano — cent. na miesiąc biejący 103.— żąd., luty-marzec —, żąd., kwiecień-maj 104.— żąd.
Olej rzepiowy b. in., wypowiedz. — ceny w miejscu —, żąd., luty 45.50 żąd., luty-maj —, żąd., kwiecień-maj 46.— żąd.
Okowita spok., wypowiedziano — litów, w miejscu —, m. luty 35.60 placono, luty-marzec 35.50 placono, kwiecień-maj 36.60 plac., maj-czerwiec 37.— żąd., czerwiec-lipiec 37.70 żąd., lipiec-sierpień 38.20 żąd., sierpień-wrzesień 38.90 żąd., wrzesień-październik 39.— żąd.

Cena wypowiedziana na dzień 23 lutego:

zyto 126.— mkr., pszenica —, mkr., owies 103 mkr., rzep —, m., olej rzepiowy 45.50, okowita 35.50 m.

Ceny targowe z dnia 22 lutego 1887.

Postanowienia	Za 100 kilogramów				
	ciężki	średni	lekki	ciężki	lekki
mięjskiej	naj-wyż.	naj-niż.	naj-wyż.	naj-niż.	naj-wyż.
deputacyi targow.	M.F.	M.F.	M.F.	M.F.	M.F.
Pszenica biała	16 00	15 50	15 10	14 70	14 50
złota	15 80	15 50	14 70	14 80	14 00
Zyto	13 00	12 60	12 20	11 90	11 70
Jęczmień	14 20	13 40	12 40	11 70	11 30
Owies	11 00	10 80	10 30	9 70	9 50
Groch	16 00	15 50	15	14 00	13 00

Postanowienia Komisji handlowej.

TOWAR	Ceny			
	piękny	średni	ostatni	ostatni
Rzepak ..	19 80	18 80	18 80	18 80
Rzepak zimowy ..	19 50	18 50	18 00	18 00
Rzepak latowy ..	20 50	19 50	18 00	18 00
Lnicia ..	20 50	19 50	18 00	18 00
Siemię liane ..	22	20 50	18 50	18 50
Siemię konop ..	16	15 00	14 50	14 50

Berlin, 22 lutego. (Sprawozdanie urzędowe.)

Pszenica, za 1000 kilogr. w miejscu żąd. 150 do 173 według jakości; na miesiąc biejący plac. —, żąd. —, na luty-marzec placono —, na kwiecień-maj placono 161.50—163.00, na maj-czerwiec placono 163.00—164.25, na czerwiec-lipiec placono 164.50—165.75, na lipiec-sierpień 166—166.75, na wrzesień-październik placono 168.—, Wypowiedziano —, cent. Cena wypowiedziana —.
Zyto za 1000 kilogr. w miejscu pl. 127—131 według jakości; na miesiąc biejący placono —, na luty-marzec placono —, żąd. —, na kwiecień-maj placono 128.75—129.50, na maj-czerwiec placono 129.00—129.75, na czerwiec-lipiec placono 129.75—130.50, na lipiec-sierpień plac. 131—131.50, na wrzesień-październik pl. 133.25—133.75. Wypowiedziano — cent. Cena wypowiedziana —, m.
Owies za 1000 kil. w miejscu żąd. 103 do 140 według jakości, miesiąc biejący plac. —, na luty-marzec placono —, na kwiecień-maj placono 108.25, na maj-czerwiec placono 110.25, na czerwiec-lipiec placono 112.00. Wypowiedziano — cent. Cena wypowiedz. —, mkr.
Kukurudza w miejscu plac. 108—117 według jakości, na luty plac. —, na luty-marzec plac. —, na kwiecień-maj plac. 111.—, na maj-

czerwiec plac. 111.—, Wypow. —, cent. Cena

—, mkr.
Olej rzepiowy. Za 100 kilogr. w miejscu a bez beczki plac. 43.7 mkr., w miejscu z beczką plac. —, m., na miesiąc biejący placono —, na luty-marzec plac. —, na kwiecień-maj plac. 44.9, na maj-czerwiec placono 45.2. Wypowiedziano — cent. Cena wypowiedziana —.
Okowita. Za 100 litrów a 100 prot. — 10,000 litrów prot. w miejscu bez beczki placono 37.4 mkr., w miejscu z beczką plac. —, mkr., na miesiąc biejący placono 37.4—37.7, na luty-marzec placono 37.4—37.7, na kwiecień-maj placono 38.2—38.5, na maj-czerwiec placono 38.4 do 38.6, na czerwiec-lipiec placono 39.2—39.5, na lipiec-sierpień placono 39.8—40.2, na sierpień-wrzesień pl. 40.3—40.7. Wypowiedziano 10,000 litrów. Cena wypowiedziana 37.6.

(Nadesłano).

Kto posiada przyjaciół, nie powinien się dziwić zazdrości, gdyż już tak bywa w życiu ludzkim jak Schiller powiedział: „Das Lebens ungemächlichkeit Freude ward keinem Irdischen zu Theil“, a czego codziennie nowe mamy dowody. Nie powinno to więc zaniepokajać przyjaciół aptekarza R. Brandta pigułek szwajcarskich, jeżeli wśród znań i dzieł zniechęcił tu i owdzie jakiś niezadowolony się odczynić nie wiec dziwnego, że oprócz tysięcy takich, którzy pigułkom szwajcarskim pomoc i zdrowie zawdzięczają, znajduje się kilku niezadowolonych, co przecież nie uprawnia nikogo do jakis uwag co do ich wartości. Nabyć można w aptekach pudełko po 1 marce. (1594)

Haute-Nouveauté „Violetta.“

Papierosy Nr. 355 z tytoniu smyrnńskiego wyrabiane, wysokiego gatunku i aromatu poleca po 2 m. 50 fen. za 100 sztuk. (129*)

Fabryka firma B. Weller w Dreźnie. Właściciel i założyciel z r. 1864. J. W. Konopacki.

Główny skład w Berlinie mych tytoni i papierosów u Leser i Wolff Alexander Str. Nr. 1 i 28 i w magazynach w różnych częściach miasta. 2. Kaiserstr. Pasage. Central Hotel itd.

Fara Wrzesińska
napisał X. Stablewski.
Str. 48. Cena 10 fen., z przesyłką 13 fen. Do nabycia w Drukarni Kuryera Pozn.

Nakładem Księgarni katolickiej
Dra. Władysława Miłkowskiego
w Krakowie
wyszły jeszcze w październiku 1886 r. (1641)
NAUKI
chrześcijańsko-katechizmowe
Ks. Tomasza Grodzickiego.
Wydanie uporządkowane przez Ks. J. Bąkowskiego, Zgromadź. Misyjonarzów.
Część I: Co mamy czynić? W co wierzyć? — O grzechach. (Str. 430.)
Cena 3 marki.
Część II pod prasą.

Wielebnemu Duchowieństwu i Szanownym Dozorom Kościołów
polecam się do budowania nowych organ, przetwarzania, reperacji i strojenia tychże — buduje podług najnowszej konstrukcji, a na żądanie i podług starszej. — Polecam praktyczne miechy do organ bardzo trwałe, nie podlegające tak łatwo zepsuciu i zachowujące w sobie powietrze zawsze w równej temperaturze; z lekką kalkulaturą, spokojną i bez żadnych rażących ucho skrzypień lub łoskotu. Metalowa roleta jak piszczałki cynowe wykonuje własnoręcznie elegancko i trwałe, dając dobry metal. Do mechanizmu używam po większej części mosiądzu, stali, żelaza i miedzi. Materiał drzewny daje bardzo suchy i trwały, za który jak i za dobre wykonanie zaręczam. Na fronty organ dają gustowne rysunki w stylu odpowiednim do budowy kościoła. (1946)
Roboty przy starych organach wykonuję spieszenie i za przystępną ceną. Zwracam i na to uwagę, że wyraniam bardzo piękne i gustowne sprzęty kościelne, jak: ołtarze, ambony, kadzielnice, konfesjonały, piękne ramy do obrazów w ołtarze, ramy do antepedów itd. itd.

L. Jankowski, organmistrz w Wrześni.

Cenniki na życzenie gratis i franko.
Podług cennika ułożonego praktycznie z uwzględnieniem cen najumiarkowańszych polecam:

Urządzenie kompletne z doborowych i trwałych mebli

do 2 pokoi 196 Marek do 3 pokoi 470 Marek
wykwintne do 3 pokoi 975 M. wykwintne do 4 pokoi 1563 M
i t. d. stósownie do wymagań gustu i rozmiarów pomieszkania. (1245)
Ceny pojedynczych części urzędzania obliczają się nie wyżej jak w cenniku.

A. Andruszewski,
Magazyn mebli,
Wielka Rycerska ul. 8.
Cenniki na życzenie gratis i franko.

Superfosfaty!!
sztuczne nawozy, makę z kości z sto-warzyszonych fabryk „Silesii“, kaimit, makę z żużli Thomasa, saletrę chilijską poleca po cenach tanich i warunkach spłaty dogodnych
R. Barcikowski,
Poznań w Bazarze. (1648)

Kuchnia postna
zawierająca
255 dyspozycyi obiadów i kolacyi
zastósowanych w różnych okolicznościach a nawet do suchego postu przez Maryą Szezańską, autorkę „Kucharza Wielkopolskiego.“ Cena 1.50 m. Nabyć można we wszystkich księgarniach.

Wielebnemu Duchowieństwu
pozwalam sobie niniejszem zwrócić łaskawą uwagę na mój znacznie powiększony
skład sprzętów kościelnych
które w gustownych fasonach we wielkim wyborze polecam jako to:
Monstrance, puszki do komunikantów i hostyi, kielichy z patenami, naczynia do Olejów św. i pateny dla chorych, ampułki, trybularze i łódki do kadziada, krzyże różnej wielkości na ołtarze i do procesyi relikwiarze, lampy kościelne (wieczne) i przed obrazy, lichtarze kościelne, dzwonki harmonijne, kropielniczki i t. d.
Nadmieniam uprzejmie, że wszelkie wyroby wprost z pierwszorzędnych sprowadzam fabryk, jestem przeto w możności takowe po taniej oddawać cenie z poręczeniem za ich trwałość.
Wszelkie reperacje, posrebrzania i odnawiania aparatów kościelnych wykonuję szybko i trwale po możliwie tanich cenach.
Szanownym Dozorom kościoła, których kasa nie pozwala na razie większych robić wydatków, ułatwiam nabycie lub odnawianie sprzętów na odpłat, rozkładając takowe na czas dłuższy.

J. Stark,
Specyjalny skład alfenidy i sprzętów kościelnych
Wilhelmowska ul. nr. 21 vis-à-vis Hotelu Francuzkiego,

Najlepsze zegarki
z fabryki
Patek Philippe & Co. w Genewie,
najlepsze zegary sienne
REGULATORY
w wielkim wyborze poleca [1514]
W. Szulc,
zegarmistrz w Poznaniu, Bazar.

J. Krysiwicz,
Śty Marcin nr. 65,
poleca swój znacznie zaopatrzony (271)
Skład
w wszelkie przedmioty kuchenne i do gospodarstwa,
jako: rądle, kotły, durszlaki, blachy do pieczeni i do ciast, formy do galaret, puszki i maszyny do lodów, żelazka do prasowania, moździerz, samowary rosyjskie i własnego wyrobu itd. itd.

M. GARDO,
zegarmistrz w Gnieźnie,
ulica Warszawska nr. 268,
poleca po taniej cenie
Zegarki złote, srebrne i metalowe, regulatory, zegary sienne i budziki, Łańcuszki do zegarków w wielkim wyborze. (1213)
Również poleca
Okulary Ratenowskie i inne przedmioty optyczne. Wszelkie reperacje wykonuję spieszenie i pod gwarancją.

Nakładem i czcionkami Drukarni Kuryera Poznańskiego.

Dr. Sprangera
maść gojąca
odbiera gorączkę i ból wszelkich ran i guzów, niedopuszcza wyrosnięcia dzikiego mięsa, ściągą wszelkie wrzody bez środków zmiekczenia i powoduje ich pęknięcie bez użycia noża i prawie bez bólu. Gosi w najkrótszym czasie bolące pierś, karbunkul, przestarałe uszkodzenie nóg, bolące pale, odmrożenia, wyrzuty skórne i oparzelznie. Przy kaszlu, kokukszu, rwaniu, bólu krzyżu, reumatyzmie stawowym następuje natychmiastowa ulga. Nabyć można w Ostrzeszowie tylko w aptece, pudełko 50 fen. (159)

Premiowany na wystawie powszechnej w Liverpoolu r. 1886.
Znakomity ten likier jest w zapasie w wszystkich cukierniach, restauracjach, hotelach i handlach delikatesów.

Cygara
dobrze odleżale w cenie 30—250 poleca (700)
W. Becker, Wilh. plac 14.
Zamówienia pozamięjscowe uskuteczniat franco.

Sluzacy
z dobrimi świadectwami poszukuje miejsca od 1-go kwietnia r. b. Łaskawe oferty uprasza się sub 1677 do Ekspedycyi Kuryera.

Nauczyciel
egzaminowany, nie mogący się pogodzić z żądaniem nowoczesnego systemu, chciałby objąć posadę kasyera dominalnego lub być w jakim banku zatrudnionym. Przez 3 1/2 roku robił wszelkie obrachunki penemum budowniczym. Jest dobrym rachmistrzem. Nie jest żonatym. Kaucyji mógłby stawić 1500 mkr. Blizsze wiadomości w Exp. Kuryera Poznańskiego sub X. Y. Z. 1639.

Zaszczytne uznanie
poznanskiego fabrykatu „prawdziwej aptek. Radlauer a esencyi jodłowej“ z czerwonej apteki w Poznaniu przez akademią narodową w Paryżu.
Na posiedzeniu akademii narodowej z dnia 17 lutego 1886 w ratuszu paryskim odczytał przez teje następujący referat o prawdziwej esencyi jodłowej aptekarza Radlauera przekazując go do ogłoszenia dziennikowi Mensuel des travaux de l'Academie Nationale. Kolega nasz pan aptekarz S. Radlauer, właściciel czerwonej apteki w Poznaniu nadesłał nam różne produkta farmaceutyczne, które się tak ze względu na elegancką formę jako i na odpowiednią i znakomitą zaawartosci korzystnie wyróżniają od innych tego rodzaju fabrykatów. Na szczególne zaś uznanie zasługuje apterza Radlauer a esencya jodłowa, która wydobyta za pomocą destylacji z paczków młodych jodeł nadaje się do wielostronnego użytku w odwieczaniu utrzymaniu i wzmożeniu zdrowia.
Esencya jodłowa Radlauer a rozplyna w pokoju za pomocą rozplylacza nadaje powietrzu odświeżającą, przyjemną i ożywiająca woń lesną, ponieważ części eteryczne olejne i balsamiczne nadzwyczaj skutecznie od działają na cierpiących na nerwy, serce i piersi, mianowicie zaś nadzwyczajną ulgę przynoszą cierpiącym na astmę, kokuks, suchoty i blednicę. Za pomocą esencyi jodłowej Radlauer a można w pokoju doznować błogich skutków powietrza w lasów jodłowych, można zawsze utrzymać w mieszkaniu czyste przyjemne i zdrowe powietrze, a tak często przez lekarzy zalecany pobyt w lesie tanim i łatwym sposobem zastąpić, nie tracąc nic na doniosłości skutków.
Równocześnie skutkiem swęj wysokiej zawartosci kwasorodu i ozonu jest Radlauer a esencya jodłowa najlepszym i najracjonalniejszym środkiem desinfekecyjnym przy chorobach zarazyliwych i dla tego też musiata sobie wyjednać wstep do rozmaitych lazaretoów jak i do domów prywatnych, gdzie z niej obszerny robią użytek i gdzie zasłużonego doznaje uznania.
Ponieważ egzystują nasładownictwa niemające nic wspólnego w skutkach przeto należy żądać prawdziwej aptekarza Radlauer a esencyi jodłowej ze znakiem ochronnym „drzewem jodłowym.“ Cena butelki 1.25 mkr. 6 butelek za 6 mkr. Rozplylacz 1.25—2 mkr. Skład główny w Berlinie u J. G. Braumüllera i Syna, Zimmerstr. 35, Brückner, Lampe i Sp. Nene Grünstr. 11. (1737)
Radlauer a czerwona apteka w Poznaniu.

Pasy bez końca do lokomobil.
Plachty nieprzemakalne dla lokomobil.
Worki do zboża.
Smarowniki „Tovote“ i do tychże stały tlaszcz. (273)
Opakunek asbestowy oraz wszelkie inne przybory dla gorzelni i cukrowni
poleca po cenach umiarkowanych
fabryka pasów
Z. Mazurkiewicz,
Poznań,
Berlińska ulica nr. 5.

Na Wielki Post
polecam kawior astr. wielko-ziarnisty, łosoś i węgorz marynowany i wędzony, minogi, elb., sardynki, tuńczyk i makrele w oliwie, Appetit Sild, śledzie w sosie winnym, zaprawiane i opiekane. Codziennie świeże bydlinki, sielawki i flądry. — Ser szwajcarski, holenderski, limburski, Gervais, ufszetelski, parmezański, żółkowy i śmietankowy, — grzyby prawdziwe i powidła tureckie. (1666)
B. Glabisz
św. Marcin 14.